

I Fjor stod der „den“ evangelisk-lutherske Folkekirke, i Aar er det forandret til „vor“. Jeg spørger, hvad betyder det? Det er Rigsdagen og Regeringen, der udstede en Lov, og Loven taler i Rigsdagens og Regeringens Navn, hvor kan man saa sige „vor“ om den evangelisk-lutherske Folkekirke? Jeg mente, at Rigsdagen og Regering vare bekendelsesløse, jeg mente, at Ret til at sidde i dette Ting havde Fri-tænkere, Jøder og Folk uden for Folkekirken ligesom i det andet Ting og i Regeringen. Hvor kan da Regeringen og Rigsdagen som Helhed sige „vor“ evangelisk-lutherske Kirke. Den maa sige „den“ evangelisk-lutherske Kirke. Dette er en ganske mærkværdig Bestemmelse. Overhovedet har jeg endnu ikke i en Lov set Ordene „vi“ og „vor“ eller „I“ og „eder“, men det ser jeg her i Forslaget. „Vor“ evangelisk-lutherske Folkekirke, det er hellige Tider, vi ere komne ind i! Jeg gør for øvrigt opmærksom paa, at dette Løfte, som her skal aflægges om Troskab mod „vor“ evangelisk-lutherske Folkekirke og i Overensstemmelse med dens Forskrifter, ogsaa paa et andet Punkt er forandret. I Fjor stod der, at vedkommende skulde love at udføre sit Hverv i Overensstemmelse med Lovgivningsmagten og den evangelisk-lutherske Kirkes Forskrifter. I Aar er Lovgivningsmagten gaaet ud, og det kan jeg godt forstaa, for Præsterne eller i alt Fald adskillige af dem have ikke saa meget tilovers for Lovgivningen, den synes de ret tilbøjelige til at sætte sig ud over. Denne Bestemmelse om Lovgivningsmagten er gaaet ud, Menighedsraadets Medlemmer skulle ikke længer udføre deres Hverv i Overensstemmelse med Lovgivningsmagten, men i Overensstemmelse med „vor“ evangelisk-lutherske Folkekirke og dens Forskrifter. De skulle aflægge et saadant Præsteløfte. Jeg vil nok sige, at hvis en Venstremand fra Begyndelsen af Firserne, hvis en Grundtvigianer, en Mand fra Askov Højskole, havde set ud i Fremtiden og hørt, at tyve Aar efter Askovadressen — jeg tror, den var fra 1883 — skulde der forelægges saadanne kirkelige Lovforslag her i Tinget med Udsigt til Gennemførelse uden anden Protest end fra Socialdemokraterne, vilde han have sagt, at dette var aldeles utænkeligt. Sammenlign en Gang Askovadressen med dens kirkelige Frihedskrav, hvoraf et af de fornemste var Præsteløftets Afskaffelse, religiøs Frihed ogsaa for Præsterne til at tale ud fra deres bedste Overbevisning uden at være bundne af Forskrifter, Dogmer og den augsburgske

Konfession, med det, som her foreligger. Det var det, som det danske Demokrati, Venstre paa Landet i grundtvigske Kredse, Højskolefolk, stillede op for 20 Aar siden. Bliver Sammenligningen ikke forfærdelig? Der sidder et Medlem og nikker til mig, men hvorfor staaer det ærede Medlem, som jeg ved har Sympati med de gamle Retninger, i hvem der findes noget Frisind fra den Tid, ikke op og siger sin Mening, hvorfor skulle vi Socialdemokrater være de eneste til at staa paa de gamle, gode Standpunkter? (Afbrydelse: Hvem sigter De til?). Til det ærede Medlem fra Kjellerup (Jensen-Knudstrup). Hvorfor faa vi aldrig Hjælp eller Assistance fra den Side, naar vi varetage de frisindede Standpunkter? Derfor er det, Reaktionen sejrer i den Grad, som den gør.

Det ser ud til, at der ikke længer findes et radikalt venstresindet Parti i Danmark, hverken paa Landet eller i Byerne. Inden for Venstre optræder man ikke længer selvstændig som Opposition. Jeg ved ikke, om de enkelte sige noget af den Art paa Partimøderne, det faa vi jo ikke noget at vide om, men sige de et eneste Ord her i Salen, blive de rensede ud fra Udvalg, udelukkede fra Indflydelse, det taales ikke. Ingen Mukken i Gelederne, det er Parolen for den store Regeringsklump, som for Tiden lægger sig hen over Danmark. Det nytter ikke, at enkelte Medlemmer sige privat . . .

**Formanden:** Det er vist ikke værd at fremdrage private Ytringer.

**Borghjerg:** De have selv ganske sikkert den Opfattelse, at det Standpunkt, vi Socialdemokrater staa paa i en Mængde Sager, er Demokratiets gamle Standpunkt, men de tie, og det er det, jeg bebrejder dem, det er det, som ogsaa vil gaa ud over dem ved Valgene. De ville ikke vinde Tillid fra nogen Side, de blive rød-løse til alle Sider. Det er det, jeg bebrejder dem, at de ikke indtage et klart og kraftigt Standpunkt, saa at alle kunne se, at de udgøre en Opposition. Det er nemlig Opposition, vi trænge til, thi Regeringspartiet staaer nu med 95 Medlemmer i Folketinget og et Flertal i det andet Ting (Afbrydelse af *Berntsen*). Jeg regner det ærede Medlem og hans Løsgængere med, jeg regner de 3 Højremænd med, der høre til den Retning, og derved bliver det 95. Saa er der endvidere 5 Højremænd, der ikke optræde særlig kraftigt, og endelig de 14 Socialdemokrater, der faktisk udgøre